

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/112/2016
Identifikačné číslo spisu:	1111244861
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111244861.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ P. W., bývajúcej v U., 2/ T. S., bývajúcej v X., 3/ G. L., bývajúcej v O., 4/ R. K., bývajúcej v B., 5/ Y. X., bývajúceho v O., 6/ X. L., bývajúcej v J., 7/ P. T., bývajúcej vo P., 8/ H. X., bývajúcej v X., 9/ Y. B., bývajúceho v X., 10/ Y. T., bývajúceho v O., všetci zastúpení spoločnosťou FUTEJ & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Národnou bankou Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 211/2011, o dovolaní žalobcov 2/ a 8/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 196/2013, takto

rozhodol:

Z r u š u j e voči žalobcom 2/ a 8/ rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 196/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov 1/ až 10/ rozsudkom zo 16. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 196/2013 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav, správne vec právne posúdil, aj náležite a presvedčivo rozhodnutie odôvodnil. Konštatoval, že v danej veci neboli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú žalobcom 1/ až 10/ nesprávnym úradným postupom NBS. Po právnej stránke poukázal na § 18 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“). Z kontextu odôvodnenia rozhodnutia však vyplýva, že odkaz na zák. č. 58/1969 Zb. bol uvedený len v dôsledku zrejmej nesprávnosti, pretože súd už v úvode svojho rozhodnutia poukázal na správny zákon č. 514/2003 Z.z. Poznamenal, že postup NBS pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, ktorý mal podľa žalobcov 1/ až 10/ spočívať v tom, že oneskorene zistila neaktuálnosť Prospektu investícií Družstva a neprijala dostatočné opatrenia a sankcie, ktoré by zabránili nevymožiteľnosti pohľadávky žalobcu voči Družstvu spôsobenej dlhodobým porušovaním Zákona o cenných papieroch zo strany obchodníka s cennými papiermi pri plnení Zmluvy o riadení portfólia uzavretej medzi ním a Družstvom, nemožno považovať za nesprávny úradný postup, ktorý by zakladal zodpovednosť žalovanej za škodu podľa

zákonu o zodpovednosti za škodu. Zdôraznil, že NBS bola pri výkone dohľadu limitovaná zákonom č. 566/2001 o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“), pretože až od 1.6.2010 na základe účinného ustanovenia § 129 ods. 3 uvedeného zákona mohla dohliadať na to, či Družstvo dodržiava schválený Prospekt investície. Rovnako aj povinnosť aktualizovať Prospekt investície v zmysle § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zákona o cenných papieroch bola pre NBS záväzná od 1.6.2010, t. z. nemožno prisúdiť NBS pri aplikácii zákonov viac povinností ako tých, ktoré jej konkrétnym spôsobom vyplývajú zo zákona. Odvolací súd konštatoval, že sa v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie, že NBS pri výkone verejnej moci postupovala v rozsahu svojich kompetencií daných jej zákonom, nedopustila sa žiadneho pochybenia a nepostupovala ani spôsobom nezlučiteľným s ochranou základných práv a ľudských slobôd, teda jej postup nemožno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. Odvolací súd tiež poukázal na to, že žalobcovia 1/ až 10/ si museli byť vedomí toho, že s ich investíciou je spojené aj riziko, a že doterajší propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov (§ 129 ods. 1 písm. b/ zák. č. 566/2001 Z.z. v znení platnom do 21.7.2013). Prípadnú neznalosť nemožno pripočítat' NBS na ťarchu. Ďalej sa stotožnil s názorom okresného súdu, že žalobcovia 1/ až 10/ sa musia svojich pohľadávok primárne domáhať voči Družstvu, s ktorým boli v záväzkovo - právnom vzťahu, a ktoré je vo vzťahu k žalobcom 1/ až 10/ v pozícii dlžníka/povinného, resp. osoby ktorá je žalobcom 1/ až 10/ povinná vydať majetkový prospech v podobe vyrovnacieho podielu, resp. vyplatenia zmenky a len v prípade zrejmej neúspešnosti vymáhania pohľadávok žalobcov 1/ až 10/ voči Družstvu by bolo možné uplatnenie subsidiárneho nároku na náhradu škody voči štátu. V súčasnosti nie je možné ustáliť rozsah uspokojenia veriteľov v konkurze, a teda výšku škody, ktorú by si žalobcovia 1/ až 10/ mohli uplatňovať podaným návrhom. Uzavrel, že za súčasného stavu bola preto podaná žaloba predčasne. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a 151 ods. 1 O.s.p.

2. Proti 1. výroku rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 2/ a 8/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktorého prípustnosť odôvodnili § 237 písm. f/ O.s.p. a dôvodnosť § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako rozhodnutie súdu prvej inštancie) je vecne nesprávne a konanie je postihnuté inou vadou (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (R 111/1998). Podľa ich názoru odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní žalobcov 1/ až 10/ svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Neprípustným spôsobom pracoval s doterajšou judikatúrou, keď judikatúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, resp. ani nespomenul. Skutočnosť, že bez vysvetlenia opomenul pre účastníka konania priaznivú judikatúru, sama osebe významne oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia jeho rozsudku, taktiež ide o jav, ktorý oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodnutia a preto ju v rozhodovacej praxi krajského súdu nemožno tolerovať. Namietali, že k odňatiu ich možnosti konať pred súdom (§ 237 O.s.p.) došlo opomenutím doručenia vyjadrenia žalovanej k odvolaniu žalobcov 1/ až 10/ (viď rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Ďalej poznamenali, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, ktoré vychádzajú z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, ktoré je neúplné. Rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcov 1/ až 10/ na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolanie je preto prípustné a dôvodné. Odvolací súd a aj súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili správne žalobcami 1/ až 10/ navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu - Družstva o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobcov 1/ až 10/ ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010. Na základe uvedeného navrhli, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu označila rozhodnutia súdov za vecne správne a navrhla dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť.

4. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale)

právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobcovia 2/ a 8/), zastúpení advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (29. mája 2015), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

7. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zjavné, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v danej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobcovia 2/ a 8/ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

9. Dovolatelia v dovolaní namietali, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

10. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, keď sa účastníkovi odníme možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok.

11. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

12. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

13. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcov 1/ až 10/ (č. l. 137 a nasl.) sa písomne vyjadrila žalovaná (č. l. 147 a nasl. spisu), žalobcovia 2/ a 8/ (dovolatelia) ale nemali možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd im toto vyjadrenie žalovanej nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcom 2/ a 8/ došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu im možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

14. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

15. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu voči žalobcom 2/ a 8/ zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

16. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.